

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาเรื่องการสังเคราะห์งานวิจัยทางสังคมสงเคราะห์ในกระบวนการยุติธรรมอาญาใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวกับงานสังคมสงเคราะห์ในกระบวนการยุติธรรม โดยมีวัตถุประสงค์ คือเพื่อตรวจสอบสถานะองค์ความรู้ (Status of Knowledge) ของงานสังคมสงเคราะห์ในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ สังเคราะห์ในเชิงคุณลักษณะหรือเชิงบรรยาย (Qualitative Synthesis) โดยประยุกต์จากรูปแบบของ Deborah L. Finfgeld (2003, p. 897) แบ่งประเด็นออกเป็น 3 ประเด็น เพื่อเป็นกรอบในการสังเคราะห์ ดังนี้

1. การสังเคราะห์แนวคิดหรือทฤษฎี (Meta theory)
2. การสังเคราะห์วิธีวิทยาการวิจัย (Meta method)
3. การสังเคราะห์ผลการศึกษา (Meta data analysis)

ผลการศึกษากการสังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี

การสังเคราะห์องค์ความรู้ทางด้านแนวคิดทฤษฎี จากวิทยานิพนธ์ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ พบว่า แนวคิดทฤษฎีจะเน้นหนักไปในงานกระบวนการยุติธรรม ซึ่งถือได้ว่าเป็นประเด็นหลัก รองลงมาเป็นแนวคิดทฤษฎีในทางสังคมสงเคราะห์ คือ การเน้นไปที่การปฏิบัติงานของงานสังคมสงเคราะห์ในกระบวนการยุติธรรม ทั้งการนำเอาปรัชญา แนวคิด กระบวนการ วิธีการทางสังคมสงเคราะห์มาใช้ ส่วนแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์นั้นยังคงนำมาใช้ในการอธิบายน้อย

ข้อค้นพบที่ได้จากวิทยานิพนธ์โดยส่วนใหญ่ได้ทำการวิจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับเด็ก มีอยู่ระดับที่น้อยมากถ้าเทียบกับผู้ใหญ่ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมต่าง ๆ ทั้งนี้ ผู้ศึกษาเห็นว่าอาจจะเกิดมาจากการที่ผู้วิจัยเป็นผู้ที่ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องเด็กที่กระทำผิดมีจำนวนน้อยทำให้ประเด็นดังกล่าวมีการทำการศึกษาวิจัยไม่มากนักในการศึกษาครั้งนี้

แนวคิด ทฤษฎีที่ผู้วิจัยได้ใช้ในวิทยานิพนธ์โดยส่วนใหญ่ ผู้ศึกษาขอยกแนวคิดทฤษฎีที่มีความซ้ำกันโดยส่วนใหญ่เท่านั้น ซึ่งพบว่า ในด้านของแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับพฤติกรรม

มนุษย์ พบว่า ผู้วิจัยใช้แนวคิดทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของ Maslow (n=5) ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของ Freud (n=2) ทฤษฎีการปรับตัว (n=2) แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับงานสังคมสงเคราะห์ ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับการสงเคราะห์หลังปล่อย (n=3) แนวคิดเกี่ยวกับการพิทักษ์สิทธิประโยชน์ (n=2) แนวคิดการปฏิบัติงานสหวิชาชีพ (n=1) และแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม ได้แก่ ทฤษฎีทางอาชญาวิทยา (n=6) แนวคิดเกี่ยวกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (n=3) ทฤษฎีโครงสร้างทางสังคม (n=3) ทฤษฎีการควบคุม (n=2) แนวคิดการทารุณกรรมเด็ก (n=2) แนวคิดทฤษฎีที่นอกเหนือจากที่กล่าวมาจะมีลักษณะแยกไปตามแต่ละเรื่อง แต่ละเนื้อหาของแต่ละเล่ม ซึ่งไม่มีความซ้ำกัน

แนวคิดทฤษฎีที่พบโดยส่วนใหญ่ข้างต้น ในด้านของแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์ ผู้ศึกษาพบว่า ผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมมนุษย์ในเรื่องของพื้นฐานความต้องการของมนุษย์แต่ละคน อีกทั้งให้ความสำคัญกับบุคลิกภาพโดยธรรมชาติของมนุษย์ และการปรับตัวของมนุษย์ นั้นหมายถึงผู้วิจัยพยายามที่จะทำความเข้าใจมนุษย์ วิเคราะห์สาเหตุหรือที่มาของพฤติกรรมของกลุ่มประชากร/กลุ่มเป้าหมายในเบื้องต้น เพื่อการเลือกใช้หลักกระบวนการยุติธรรมได้อย่างเหมาะสมโดยใช้หลักทฤษฎีที่มีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม อาทิ ทฤษฎีทางอาชญาวิทยาต่าง ๆ มีทั้งทฤษฎีการลงโทษเพื่อทดแทน ทฤษฎีการลงโทษเพื่อป้องกัน ทฤษฎีการลงโทษเพื่อป้องกันสังคม ทฤษฎีการลงโทษเพื่อปรับปรุงแก้ไข พันฟู ทฤษฎีการควบคุม เป็นต้น เมื่อมีความเข้าใจในพฤติกรรมและสามารถเลือกวิธีปฏิบัติกับกลุ่มเป้าหมาย/กลุ่มประชากรได้อย่างเหมาะสมแล้ว จึงต้องมีวิธีการที่จะสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงโดยใช้วิธีการปฏิบัติงานทางสังคมสงเคราะห์เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้รับการปฏิบัติอย่างเหมาะสมประกอบกับความเข้าใจในความเป็นมนุษย์ด้วย ซึ่งการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ต้องอยู่บนพื้นฐานทางทฤษฎี เช่น ทฤษฎีเกี่ยวกับการสงเคราะห์ภายหลังปล่อย แนวคิดเกี่ยวกับการพิทักษ์สิทธิประโยชน์ ซึ่งถือว่าเป็นการบูรณาการในส่วนของแนวคิด ทฤษฎี

ทฤษฎีพื้นฐานทางสังคมสงเคราะห์นั้นมีความสำคัญในการปฏิบัติงาน เช่น เพิ่มความชัดเจนในการแก้ไขปัญหา พยากรณ์ สถานการณ์ล่วงหน้า ในการแก้ไขปัญหาหนึ่ง ๆ แต่จากการศึกษาพบว่าแนวคิดทฤษฎีที่เป็นพื้นฐานทางสังคมสงเคราะห์ตรงนี้มีน้อยมา ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการดำเนินงานสังคมสงเคราะห์ในกระบวนการยุติธรรม ถ้าหากนำแนวคิดทฤษฎีพื้นฐานทางสังคมสงเคราะห์มาใช้ในการปฏิบัติงานก็จะเป็นสิ่งที่สามารถส่งเสริมงานสังคมสงเคราะห์ในกระบวนการยุติธรรมให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ความเป็นศาสตร์และศิลป์ในทางสังคมสงเคราะห์ คือ การนำศาสตร์ต่าง ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงาน ซึ่งจากแนวคิดทฤษฎี 3 กลุ่ม ทั้งแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์ แนวคิด

ทฤษฎีที่เกี่ยวกับงานสังคมสงเคราะห์ และแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม ผู้ศึกษาพบว่ามีความเกี่ยวข้องกับความเป็นศาสตร์ทั้งศาสตร์ทางกฎหมาย ศาสตร์ทางจิตวิทยา ศาสตร์ทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาด้วย รวมทั้งการผนวกรวมกับการนำไปปฏิบัติงาน ซึ่งผู้ปฏิบัติงานจำเป็นต้องมีความเป็นศิลปะ ในการคิดที่จะแก้ไขปัญหา ในการผสมผสานแนวทาง วิธีการต่าง ๆ ความมีจิตวิญญาณในฐานะนักสังคมสงเคราะห์มาใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้ผู้ใช้บริการสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ผู้ปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ในกระบวนการยุติธรรมหรือผู้วิจัย สามารถบูรณาการศาสตร์และความเป็นศิลปะในการทำงานได้เป็นอย่างดี โดยมีเป้าหมายของการศึกษาวิจัย คือผลประโยชน์ของกลุ่มเป้าหมายหรือผู้ใช้บริการเป็นหลัก

สรุปข้อค้นพบด้านแนวคิดทฤษฎีจากการสังเคราะห์งานวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับงานสังคมสงเคราะห์ในงานกระบวนการยุติธรรมอาญา พบว่า มีการบูรณาการในความพยายามที่จะทำความเข้าใจกับกลุ่มเป้าหมายได้ดี เห็นได้จากแนวคิดทฤษฎีที่ผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญอย่างเท่า ๆ กัน แต่ผู้ศึกษายังพบว่าไม่มีแนวคิด ทฤษฎีที่ใหม่เข้ามาในการศึกษาเท่าที่ควร อาจเป็นเพราะในแวดวงของงานสังคมสงเคราะห์ในกระบวนการยุติธรรมยังไม่พบหรือปรากฏแนวคิด ทฤษฎีที่ใหม่เข้ามา แต่ผู้ศึกษายังพบว่าวิทยานิพนธ์ในแต่ละเรื่องนั้นจะมีแนวคิด ทฤษฎีที่นำไปอธิบายตามประเด็นหลักของเรื่องได้อย่างดี

ผลการศึกษาศาสตร์สังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับวิธีวิทยาการวิจัย

การสังเคราะห์องค์ความรู้ทางด้านวิธีวิทยาการวิจัย ทั้งกลุ่มก่อนคำพิพากษาของศาล กลุ่มหลังคำพิพากษาของศาล และกลุ่มอื่น ๆ ทั้งที่เป็นผู้กระทำผิดหรือผู้เสียหายที่เป็นเด็กและเป็นผู้ใหญ่ นั้นพบว่า การออกแบบงานวิจัย (Research Design) พบว่าส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) รองลงมาเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) แบบผสมวิธี (Mixed Methodology) และแบบเทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) ในส่วนของรูปแบบในการศึกษามีความเหมาะสมทั้งทางด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่มีความเข้ากันในประเด็นที่ทำการศึกษา โดยมากจะใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือซึ่งเห็นว่าเป็นสิ่งที่สำคัญมาก การเก็บรวบรวมข้อมูลนั้นผู้ศึกษาพบว่าโดยส่วนใหญ่มีการส่งแบบสอบถามทั้งส่งเองและทางไปรษณีย์ ข้อคำถามในแบบสอบถามนั้นพบว่าใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ชนิด 5 ระดับ โดยอาศัยเทคนิคของลิเคิท (Likert scale) แทบทั้งสิ้น การวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผู้วิจัยใช้สถิติพรรณนามากที่สุด นั้นหมายถึงมีเพียงแค่การ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่ามัธยฐานเลขคณิต (Means) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation S, S.D.) เท่านั้น ผู้วิจัยได้พบว่า

วิทยานิพนธ์บางเล่มนั้นมีการใช้วิธีการวิจัยที่เหมือนกันมากอย่างยิ่งคล้ายกับว่าเลียนแบบกันโดยสิ้นเชิง

ในการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) พบว่าการได้มาซึ่งประชากรจะใช้วิธีการแบบ Snow Ball Sampling Technique การรวบรวมข้อมูลผู้ศึกษาพบว่า ผู้วิจัยใช้วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) ในการสัมภาษณ์นั้นมักเป็นแบบไม่เป็นทางการ (Informal Interview) โดยมากเป็นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction) นั่นคือการตีความจากสิ่งที่เป็นรูปธรรมหรือปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริง

สรุปข้อค้นพบด้านวิธีวิทยาการวิจัยในการสังเคราะห์งานวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับงานสังเคราะห์ในงานกระบวนการยุติธรรมอาญา พบว่า ไม่มีวิธีวิทยาการวิจัย การออกแบบงานวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูล ที่ใหม่เข้ามาในการศึกษาได้อย่างชัดเจน ซึ่งในปัจจุบันได้มีรูปแบบการวิจัยต่าง ๆ เข้ามา เช่น วิธีการสังเคราะห์องค์ความรู้งานวิจัย ทั้งการสังเคราะห์องค์ความรู้ในเชิงคุณภาพ (Meta-synthesis) และการสังเคราะห์องค์ความรู้ในเชิงปริมาณ (Meta-analysis) เพื่อนำเสนอแนวทางในการทำวิจัยต่อไป ลดการผลิตซ้ำของข้อมูลได้ และรูปแบบงานวิจัยแบบเดลฟาย คือ การศึกษาวิจัยเพื่ออนาคต เป็นการคาดการณ์เหตุการณ์ในอนาคตนั่นเอง

ผลการศึกษาการสังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับข้อค้นพบที่ได้จากวิทยานิพนธ์

การสังเคราะห์องค์ความรู้ทางด้านข้อค้นพบจากวิทยานิพนธ์ ทั้งกลุ่มก่อนคำพิพากษาของศาล กลุ่มหลังคำพิพากษาของศาล และกลุ่มอื่น ๆ ทั้งที่เป็นผู้กระทำผิดหรือผู้เสียหายที่เป็นเด็กและเป็นผู้ใหญ่ นั้นพบว่าในด้านของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานหน่วยงานต่าง มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และการปฏิบัติงานของตนเองเป็นอย่างดี เพียงแต่ในการนำไปปฏิบัติจริงนั้นยังมีปัจจัยภายนอกที่เข้ามากระทบทำให้การปฏิบัติงานไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เช่น ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญกับวิชาชีพสังเคราะห์เท่าที่ควร เป็นต้น หรือปัจจัยทางด้านการเงิน งบประมาณ สถานที่ ฯลฯ ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้ปฏิบัติงานไม่สามารถควบคุมได้ แต่ถึงแม้ว่าจะเป็นอย่างนี้ก็ตาม ผู้ปฏิบัติงานก็สามารถปฏิบัติงานได้อย่างดีตามอัตภาพ เห็นได้จากผู้รับบริการทั้งเด็กหรือผู้ใหญ่ที่เป็นทั้งผู้กระทำผิด/ผู้เสียหายนั้นยังเห็นความสำคัญและเห็นว่าการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่นั้นทำได้อย่างดี อีกทั้งจะเป็นประโยชน์อย่างมากในการคุ้มครองสิทธิ หรือดูแลกลุ่มผู้รับบริการได้ และควรให้มีการดำเนินงานเช่นนี้ต่อไป เพราะบางครั้งผู้รับบริการไม่ทราบเลยว่าตนเองมีสิทธิตามกฎหมายอย่างไรบ้าง และควรทำอย่างไรต่อไปเมื่อเข้ามาสู่กระบวนการยุติธรรม

อีกทั้งพบว่าในการศึกษานี้เป็นในลักษณะของการอิงกับเหตุการณ์หรือสถานการณ์ในปัจจุบันของประเทศไทย ซึ่งทำให้ทราบว่าผู้ปฏิบัติงานมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน ติดตามสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างดี แต่ข้อค้นพบบางอย่างที่ได้คือผู้ปฏิบัติงานเข้าใจและมีความรู้ในงานของตนเท่านั้น ซึ่งไม่ได้ทำการศึกษาบทบาทหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานฝ่ายอื่น ๆ ส่งผลให้งานนั้นไม่สามารถดำเนินไปอย่างราบรื่น เพราะการปฏิบัติงานจะต้องมีการประสานงานกับหน่วยงานข้างเคียงด้วย ผู้ปฏิบัติงานจึงจำเป็นต้องทราบ

ปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ จำนวนผู้ปฏิบัติงานกับจำนวนผู้รับบริการที่ไม่สอดคล้องกัน นั่นคือผู้ปฏิบัติงานหรือผู้เชี่ยวชาญมีจำนวนน้อยมากถ้าเทียบกับผู้รับบริการ ข้อค้นพบที่ได้คือในบางครั้งผู้บริหารเองให้นักวิชาชีพ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะไปปฏิบัติงานที่ไม่ตรงกับความเชี่ยวชาญเฉพาะนั้น ซึ่งเป็นที่น่าเสียดายเป็นอย่างยิ่ง แต่อย่างไรก็ดีผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรมทั้งกระบวนการได้ทำหน้าที่ปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ มีเพียงปัจจัยบางอย่างหรืออุปสรรคที่ไม่สามารถควบคุมได้เข้ามาเท่านั้น กระนั้นก็ตามจตุรรมใหญ่ ๆ ในการปฏิบัติงานก็คือผู้รับบริการทั้งที่เป็นผู้กระทำผิด/ผู้เสียหาย ทั้งเด็กและผู้ใหญ่นั้นเอง

ตามที่ The National Association of Social Workers (Barker, 1995, pp. 357-358) ที่ได้ให้คำจำกัดความเกี่ยวกับงานสังคมสงเคราะห์ว่า “เป็นวิชาชีพที่มีความชำนาญการของการช่วยเหลือในระดับบุคคล, กลุ่ม และชุมชน ให้ดีขึ้น หรือฟื้นฟูความสามารถของผู้รับบริการให้สามารถทำหน้าที่ทางสังคมได้และอำนวยความสะดวก อำนวยประโยชน์นี้ให้นำไปสู่เป้าหมายของสังคม” และ Robert L. Barker (1995, pp. 357-358) ที่ได้ให้ความหมายของงานสังคมสงเคราะห์ว่า “เป็นศาสตร์ประยุกต์ในการให้ความช่วยเหลือผู้คนที่ได้รับผลกระทบต่อการทำหน้าที่ทางจิตใจ และผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมนำไปสู่การยกระดับสวัสดิการให้กับผู้คนโดยรวม” ในการศึกษาวิทยานิพนธ์ทั้งหมดที่ได้ทำการศึกษาทั้งกลุ่มก่อนและหลังคำพิพากษาของศาล กลุ่มเป้าหมายที่เป็นเด็กและผู้ใหญ่นั้น ผู้ศึกษาเห็นว่าสามารถตอบตามคำจำกัดความของ NASW ได้เป็นอย่างดี ทุกหน่วยงานได้ให้ความสำคัญของผู้รับบริการและมีเป้าหมายหลักอยู่ที่ผู้รับบริการ ทั้งบุคคลและการทำกลุ่มบำบัดต่าง ๆ และในคำนิยามของ Robert L. Barker ที่กล่าวว่า การสังคมสงเคราะห์เป็นศาสตร์ประยุกต์ในการให้ความช่วยเหลือผู้รับบริการ จากการศึกษาวิทยานิพนธ์นั้นพบว่าทุกหน่วยงาน ทุกวิชาชีพที่ปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ในกระบวนการยุติธรรมมีความพยายามนำศาสตร์ทางกระบวนการยุติธรรม และศาสตร์ทางด้านพฤติกรรมมนุษย์เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการอธิบายผู้รับบริการ หรือเข้ามาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี ซึ่งข้อมูล หรือข้อค้นพบทั้งหมดนั้นมีจุดประสงค์หรือ

เป้าหมายหลักเพียงอย่างเดียวคือการพยายามยกระดับสวัสดิการให้เกิดขึ้นกับผู้รับบริการให้สามารถตอบสนองทั้งทางด้านจิตใจและร่างกายในฐานะเป็นมนุษย์คนหนึ่งในสังคม

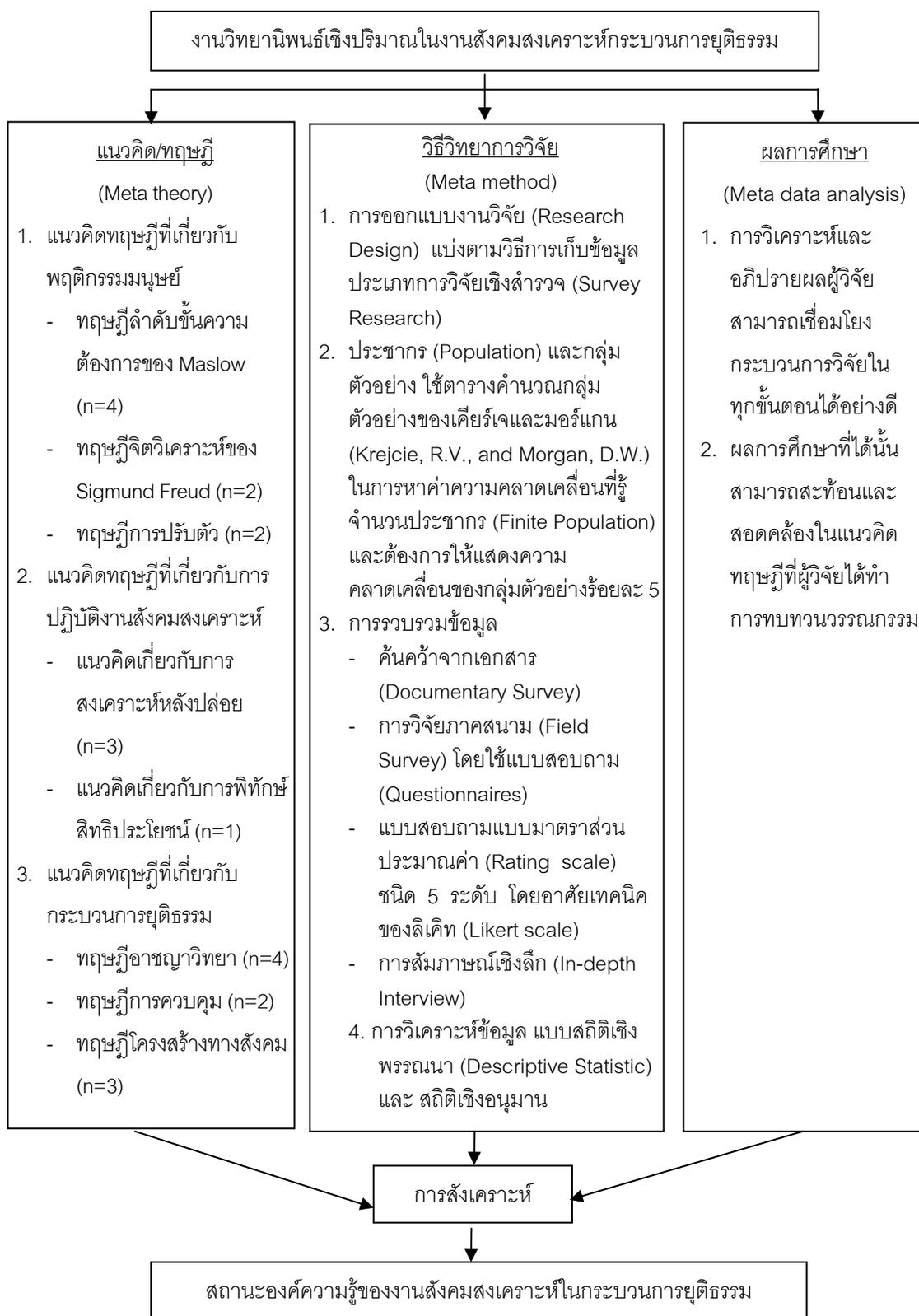
ผู้ศึกษาตั้งข้อสังเกตว่า วิทยานิพนธ์ที่กำหนดให้นักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาได้ปฏิบัติ นั้น เป็นเพียงแบบฝึกหัดที่เกี่ยวกับการวิจัยเพื่อให้นักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติกันหรือไม่ หากเป็นเช่นนั้นผู้ศึกษาเห็นว่านักศึกษาสามารถทำแบบฝึกหัดนี้ได้อย่างดี เป็นไปตามกระบวนการวิจัยที่สมบูรณ์ และครบถ้วน แต่หากว่าวิทยานิพนธ์ที่นักศึกษาดำเนินการปฏิบัติกันนั้นสามารถนำไปปฏิบัติในการทำงานได้จริงนั้น ผู้ศึกษาเห็นว่าอาจจะต้องมีการปรับปรุงในส่วนขององค์ความรู้ที่ได้จากวิทยานิพนธ์ เริ่มต้นจากการกำหนดหัวข้อในงานวิจัย รวมไปถึงการกำหนดวิธีวิทยาการวิจัยที่ให้ความก้าวหน้า ไม่หยุดนิ่ง เช่น ทำการศึกษาเป็นรุ่น ๆ ไปในประเด็นเดียวกัน เพื่อให้ทราบถึงความก้าวหน้าและพัฒนาการที่เกิดขึ้น เป็นอีกทางหนึ่งที่ป้องกันการหยุดนิ่งขององค์ความรู้ได้ เป็นต้น

ข้อจำกัดจากผลการศึกษาระยะหนึ่งองค์ความรู้เกี่ยวกับทั้งแนวคิด ทฤษฎี, วิธีวิทยาการวิจัย, ข้อค้นพบผลการศึกษา ทั้ง 3 กลุ่มหลักนั้น จะมีความสัมพันธ์กับผู้เรียนที่เป็นผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานกระบวนการยุติธรรมที่เข้ามาเรียนในคณะเอง เช่น ในช่วงก่อนที่จะมีการเปลี่ยนแปลงงานคุมประพฤติไปสู่กรมคุมประพฤตินั้น ได้มีผู้เรียนที่ทำงานเกี่ยวกับคุมประพฤติมาเรียนเป็นจำนวนมาก จนกระทั่งหลังจากการเปลี่ยนแปลงใน พ.ศ. 2546 ผู้เรียนกลับเป็นคนทำงานในส่วนราชทัณฑ์เป็นส่วนใหญ่ เป็นต้น รวมไปถึงความสัมพันธ์กับหลักสูตรของคณะที่เกี่ยวกับงานสังคมสงเคราะห์ในกระบวนการยุติธรรม หรือการบริหารงานสังคมสงเคราะห์ในกระบวนการยุติธรรม ที่ปรับเปลี่ยนหลักสูตรให้ผู้เรียนสามารถเลือกทำสารนิพนธ์หรือวิทยานิพนธ์ได้ เมื่อได้มีการปรับเปลี่ยนหลักสูตรแล้วจะเห็นได้ว่าผู้เรียนจะทำสารนิพนธ์เป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้ประเด็นบางอย่างได้ไปอยู่กับงานสารนิพนธ์ซึ่งวิทยานิพนธ์เล่มนี้ไม่ได้นำมาเป็นกลุ่มตัวอย่างด้วย

ผลการศึกษาตามกรอบ สังเคราะห์งานวิจัยในงานสังคมสงเคราะห์กระบวนการยุติธรรม

ผู้ศึกษาจะขอสรุปภาพรวมของการสังเคราะห์งานวิทยานิพนธ์ในงานสังคมสงเคราะห์กระบวนการยุติธรรม โดยแยกออกเป็นงานวิทยานิพนธ์ที่ใช้วิธีวิทยาการวิจัยแบบเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ เพื่อให้ครอบคลุมทั้งกระบวนการงานวิจัยทั้งหมด (หมายเหตุ ตามแผนภาพผู้ศึกษาได้นำเอาแนวคิดทฤษฎี ที่เรียงลำดับปริมาณการให้มากไปน้อย และวิธีวิทยาการวิจัยที่เหมือนกันจากวิทยานิพนธ์ที่ทำการศึกษา)

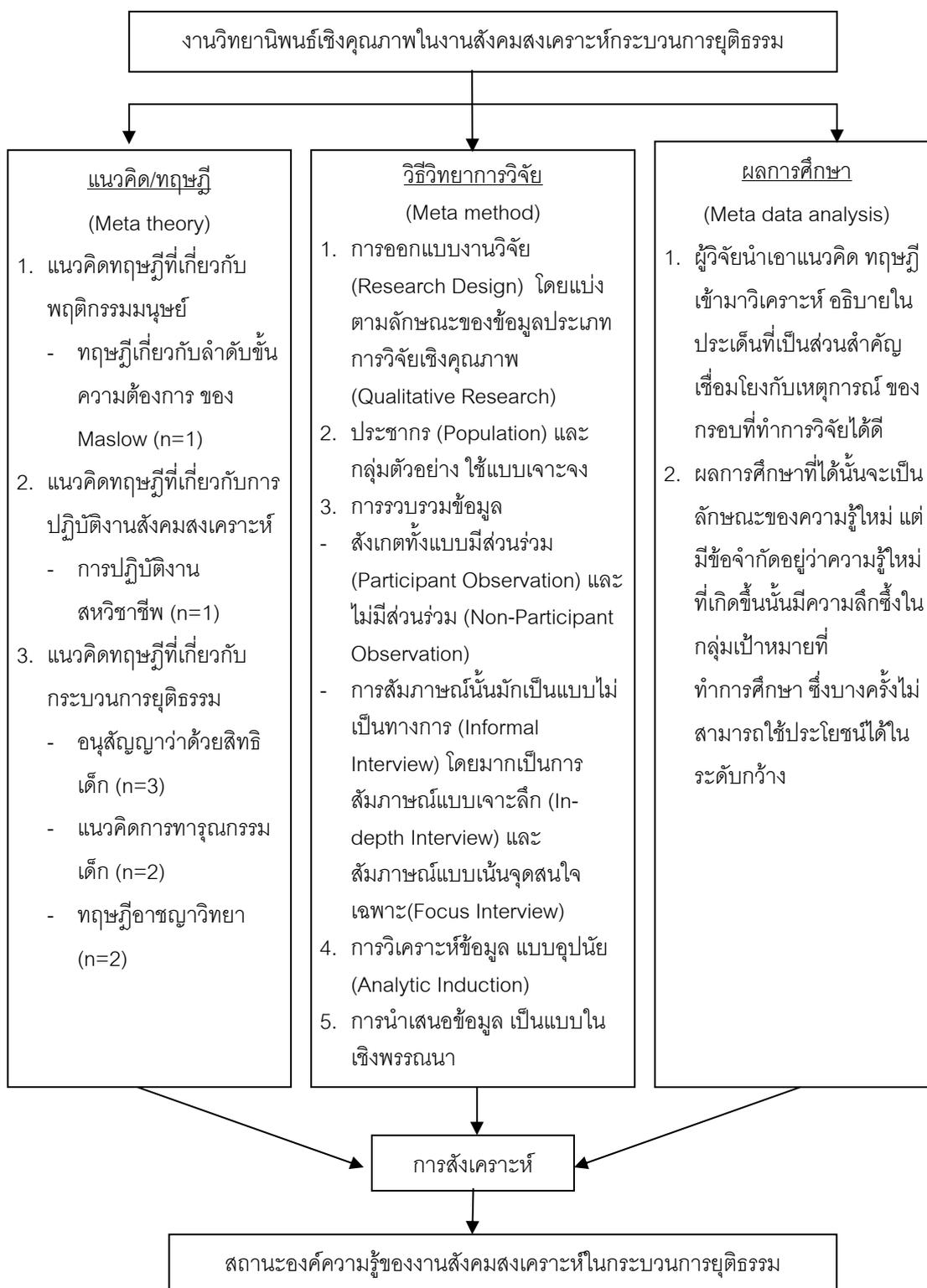
ภาพที่ 7.1
งานวิทยานิพนธ์เชิงปริมาณงานสังคมสงเคราะห์
กระบวนการยุติธรรม

การสังเคราะห์งานวิทยานิพนธ์ที่ใช้วิธีวิทยาการวิจัยเชิงปริมาณในงานสังคมสงเคราะห์ กระบวนการยุติธรรม ตามแผนภาพดังกล่าว พบว่า ในแต่ละเรื่องนั้นผู้วิจัยสามารถทำตามกรอบ การวิจัยได้อย่างดีทั้งทางด้านแนวคิด ทฤษฎี ด้านวิธีวิทยาการวิจัย ส่งผลไปถึงผลการศึกษาที่ได้ นั้นคือการนำเอาแนวคิดทฤษฎีมาทำการสร้างแบบสอบถาม สร้างเครื่องมือในการวิจัย มีความสัมพันธ์ไปถึงผลการศึกษาที่ออกมาได้ตามกรอบการศึกษา และตามปัญหาที่ผู้วิจัยต้องการ ศึกษาด้วย ผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญกับแนวคิด ทฤษฎีที่มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมมนุษย์ ทฤษฎีที่มีความเกี่ยวข้องกับสังคมสงเคราะห์ และทฤษฎีที่มีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการ ยุติธรรมอย่างเท่า ๆ กัน สามารถนำเอาแนวคิดทฤษฎีเหล่านี้มาทำการวิเคราะห์ อภิปรายผลได้อย่างดี โดยเฉพาะการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี ที่กล่าวถึงสภาพปัญหาต่าง ๆ เชื่อมโยงมาสู่ข้อคำถาม ปัญหาการวิจัย ของผู้วิจัยนำไปสู่การทำการวิจัย เช่น จากการทบทวนวรรณกรรมว่าองค์การเอกชน ที่ให้การสงเคราะห์หลังปล่อยนั้นประสบกับปัญหาต่าง ๆ มากมายทำให้มีจำนวนที่ลดลง ดังนั้นจึง ทำการศึกษาในความเป็นไปได้ของการให้การสงเคราะห์หลังปล่อยขององค์กรเอกชนนั่นเอง

สถานะองค์ความรู้ของงานสังคมสงเคราะห์ในกระบวนการยุติธรรม เนื่องจากโดยส่วนใหญ่เป็นการศึกษาในเชิงปริมาณ เป็นการศึกษาที่อธิบาย ยืนยันและพิสูจน์ความถูกต้องของทฤษฎี ที่มีขึ้น เพราะเนื่องจากการทบทวนวรรณกรรม นำแนวคิดทฤษฎีมาสร้างกรอบในงานวิจัย และ เครื่องมือในงานวิจัยเช่น แบบสอบถาม หรือแบบทดสอบ เป็นต้น และมักจะเป็นข้อคำถามในเชิง ข้อคิดเห็น ทศนะ ซึ่งตรงนี้เป็นอุปสรรคมากอย่างหนึ่งในการพัฒนาความก้าวหน้าในงานวิจัย อีกทั้งข้อคำถามเช่นนี้จะไม่สามารถนำไปใช้ได้โดยทันที เพราะมีความเป็นนามธรรมค่อนข้างสูง เพราะ เป็นการแสดงความคิดเห็นของกลุ่มประชากร ดังนั้นงานวิจัยกรณีดังกล่าวจะมีประโยชน์และสามารถ นำไปใช้ได้จริงนั้นจำเป็นต้องแปรความหมายให้มีความเป็นรูปธรรมจึงจะสามารถนำไปใช้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ ข้อจำกัดอีกประเด็นคือ ในการที่จะต้องใช้แบบสอบถามที่กำหนดมาจากแนวคิด ทฤษฎีนั้น กลุ่มประชากรจะไม่สามารถอธิบายข้อมูลที่หลุดออกมาจากกรอบข้อคำถามใน แบบสอบถามนั้นได้ แต่ก็มีใช้ว่าจะไม่สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ใหม่เสียทีเดียว งานวิจัยเชิง ปริมาณนั้นยังมีรูปแบบการวิจัยอื่น ๆ เช่น การวิจัยเชิงทดลอง แม้จะต้องเข้มงวดกับประเด็นเชิง จริยธรรมแต่ผู้ศึกษาเห็นว่าสามารถแสดงผลของข้อมูลออกมาได้อย่างเป็นรูปธรรมและสามารถใช้ ได้ผลและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับกลุ่มที่มีความคล้ายคลึงกัน อีกทั้งยังเป็นการแสวงหา แนวทางใหม่ในการนำไปปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ในกระบวนการยุติธรรม สอดคล้องกับงาน สังคมสงเคราะห์ที่ถือเป็นศาสตร์ประยุกต์ ได้อย่างเหมาะสม

ภาพที่ 7.2
งานวิทยานิพนธ์เชิงคุณภาพงานสังคมสงเคราะห์
กระบวนการยุติธรรม

การสังเคราะห์งานวิทยานิพนธ์ที่ใช้วิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพในงานสังคมสงเคราะห์ กระบวนการยุติธรรม ตามแผนภาพ พบว่า ในการวิจัยเชิงคุณภาพคือการทำความเข้าใจ ปรัชญาการณื พรรณนาปรัชญาการณืที่สนใจ สืบค้นหาสาระและหาความหมายของปรัชญาการณืที่สนใจ ซึ่งจะเน้นความเข้าใจความหมายที่เป็นนามธรรม ถึงแม้จะพรรณนาแบบมีความเป็นนามธรรมก็ตาม การวิจัยเชิงคุณภาพยังคงต้องนำเอาแนวคิด ทฤษฎีเข้ามาสอดประสานในการทำ การวิเคราะห์ด้วย ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ผู้วิจัยนำเอาแนวคิด ทฤษฎีเข้ามาวิเคราะห์ อธิบายใน ประเด็นที่เป็นส่วนสำคัญ เชื่อมโยงกับเหตุการณ์ ของกรอบที่ทำกรวิจัยได้ดี อีกทั้งแนวคิด ทฤษฎี ทั้งที่เกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์ ทฤษฎีที่เกี่ยวกับสังคมสงเคราะห์ และทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการ ยุติธรรมนั้นสามารถนำมาใช้อย่างเท่า ๆ กัน จุดมุ่งหมายของการสืบค้นในงานวิจัยเชิงคุณภาพ คือ การทำความเข้าใจ พรรณนา ค้นหาความหมาย รวมทั้งร้อยออนความรู้เดิมและสร้างสรรค์ความรู้และ ทฤษฎีขึ้นใหม่ ดังนั้นผลการศึกษาที่ได้นั้นจะเป็นลักษณะของความรู้ใหม่ แต่มีข้อจำกัดอยู่ว่า ความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นนั้นมีความลึกซึ้งในกลุ่มเป้าหมายที่ทำกรศึกษา ซึ่งบางครั้งไม่สามารถใช้ ประโยชน์ได้ในระดับกว้าง

สถานะองค์ความรู้ของงานสังคมสงเคราะห์ในกระบวนการยุติธรรม ในงานวิจัยที่เป็น เชิงคุณภาพ ผู้ศึกษาเห็นว่าในความเป็นนามธรรม การอธิบายปรัชญาการณืที่เกิดขึ้นนั้นเป็นข้อดี อย่างหนึ่งในส่วนของการทำความเข้าใจที่ลึกซึ้งกับปรัชญาการณื ผลการศึกษาที่ได้ออกมานั้น สามารถเปรียบเทียบกับแนวคิด ทฤษฎีแต่เดิมหรือสามารถเพิ่มเติมในแนวคิด ทฤษฎีที่มีความ เกี่ยวข้องกันได้ ดังนั้นในการสร้างองค์ความรู้ใหม่จากงานวิจัยเชิงคุณภาพนั้นไม่เพียงแต่อธิบาย ปรัชญาการณืเท่านั้น แต่ในการศึกษาปรัชญาการณืเหล่านั้นหากได้ข้อค้นพบใหม่ก็จะเป็นงานวิจัย ที่สามารถแสวงหาองค์ความรู้ใหม่ได้อีกเช่นกัน แต่ข้อจำกัดคือการวิจัยในเชิงคุณภาพนั้นคือ กลุ่มเป้าหมายหรือกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนที่น้อย อีกทั้งมีความเฉพาะเจาะจง ดังนั้นบางครั้งจึงไม่ สามารถอธิบายได้ในภาพรวม แต่หากมีการพัฒนางานวิจัยเชิงคุณภาพให้มีจำนวนและความ หลากหลายที่มากยิ่งขึ้นทัดเทียมกับงานวิจัยเชิงปริมาณ องค์ความรู้ใหม่ในการสังคมสงเคราะห์ใน กระบวนการยุติธรรมจะมีมากขึ้นอีกด้วย

ไม่ว่าจะเป็นงานวิจัยในรูปแบบใดก็ตาม หากขาดการนำไปใช้ประโยชน์หรือขาดการไป เผยแพร่ (งานวิจัยชิ้นนี้) ก็จะทำให้ความรู้หยุดนิ่งและไม่สามารถเจริญก้าวหน้าและพัฒนาไปได้ เท่าที่ควร

ทิศทางการทำวิจัยในอนาคต

งานสังคมสงเคราะห์เป็นงานที่มีความสำคัญมากในงานกระบวนการยุติธรรม ไม่ว่าจะตั้งแต่เริ่มต้นกระบวนการจนถึงสิ้นสุดกระบวนการ งานวิจัยหรืองานวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวกับงานสังคมสงเคราะห์ในกระบวนการยุติธรรม ก็เป็นวิธีการทางสังคมสงเคราะห์อย่างหนึ่ง เพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ นำไปพัฒนางานสังคมสงเคราะห์ให้มีคุณภาพ ให้มีความเป็นวิชาชีพที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้นในงานกระบวนการยุติธรรม ไม่ว่าจะการปฏิบัติงานกับผู้ให้บริการที่เป็นเด็กหรือผู้ใหญ่

จากการสังเคราะห์องค์ความรู้ในงานสังคมสงเคราะห์ในกระบวนการยุติธรรมนั้น พบว่างานที่เกี่ยวกับเด็กที่เป็นทั้งผู้เสียหาย/ผู้กระทำผิดมีน้อยมากถ้าเทียบกับผู้ใหญ่อาจจะเป็นผลมาจากผู้เรียนที่ปฏิบัติงานกับผู้กระทำผิดผู้ใหญ่เสียมาก ซึ่งในปัจจุบันนี้สังคมให้ความสำคัญกับการคุ้มครองสิทธิเด็ก จึงยังคงมีความต้องการงานวิจัยทางด้านนี้อยู่ค่อนข้างมาก เพื่อนำไปประยุกต์ในการปฏิบัติงาน หรือหาแนวทางในการเสริมประสิทธิภาพในการคุ้มครองสิทธิเด็กให้มากยิ่งขึ้น เพราะฉะนั้นผู้ศึกษาเห็นว่าเป็นประเด็นที่มีน่าสนใจในการนำไปทำการวิจัยในอนาคตได้หรือในงานคุ้มครองพัฒนานั้นยังคงขาดข้อมูลในการคุ้มครองพิทักษ์ที่เป็นเด็กอยู่ โดยมากพบเฉพาะการคุ้มครองพิทักษ์ผู้ใหญ่เท่านั้น ซึ่งเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่มีความน่าสนใจในการนำไปทำการวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ได้ในอนาคต แต่อาจจะมีประเด็นในส่วนของผู้ที่มาศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ที่เกี่ยวกับงานสังคมสงเคราะห์กระบวนการยุติธรรมนั้น อาจเป็นผู้ปฏิบัติงานในงานคุ้มครองพิทักษ์ที่เกี่ยวข้องกับผู้ใหญ่เป็นส่วนมากนั่นเอง

งานวิจัยในปัจจุบันนี้ควรให้ความสนใจกับการวิจัยที่สามารถนำไปใช้ในอนาคตในการแก้ไขปัญหาที่เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น เนื่องจากสิ่งที่พบมักจะเป็นการวิจัยที่มีองค์ความรู้ที่หยุดนิ่ง ดังนั้นควรทำการวิจัยที่ให้ประโยชน์ในอนาคตมากขึ้น เช่น การศึกษาแนวทางในการไม่กลับไปกระทำผิดซ้ำของผู้พ้นโทษ เพื่อสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับกลุ่มผู้พ้นโทษได้ หรือสามารถนำผลการศึกษาไปพัฒนากระบวนการป้องกันไม่ให้ผู้ต้องขังกลับมากระทำผิดซ้ำอีกได้ เป็นต้น ผู้ศึกษาเพียงต้องการจะเสนอผู้วิจัยควรเลือกหัวข้อที่มีความเป็นประโยชน์และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง อีกทั้งใช้วิธีการสังเคราะห์องค์ความรู้ในประเด็นต่าง ๆ หากนำผลการศึกษาที่ได้นำมาใช้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่องานสังคมสงเคราะห์ในกระบวนการยุติธรรม แต่อย่างไรก็ตามหากมีงานวิจัยเกิดขึ้นมากมาย แต่หน่วยงานหรือผู้ปฏิบัติงานขาดการนำไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานอย่างจริงจัง งานวิจัยเหล่านั้นจะไร้คุณค่าขึ้นมาในทันที

ในการทำการวิจัยนั้นการทบทวนวรรณกรรม แนวคิด ทฤษฎี เป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากผู้วิจัยจะต้องใช้แนวคิด ทฤษฎีมาทำการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อนำไปออกแบบงานวิจัย และดำเนินการทำวิจัย แต่หากว่าการกำหนดกรอบแนวคิดไม่ชัดเจนหรือไม่เด่นชัดในงานสังคมสงเคราะห์ ก็จะทำให้งานวิจัยนั้นสามารถหลุดกรอบจากงานสังคมสงเคราะห์ไปได้ ดังนั้น ในการวิจัยหากทำการทบทวนวรรณกรรม นำแนวคิด ทฤษฎีทั้งแนวคิดทฤษฎีทางพฤติกรรมมนุษย์ แนวคิดทฤษฎีทางสังคมสงเคราะห์ แนวคิดทฤษฎีในกระบวนการยุติธรรมมาบูรณาการและเชื่อมโยงร่วมกัน จะทำให้ผลการศึกษาที่ได้มาจะไม่ห่างไปจากงานสังคมสงเคราะห์ และงานในกระบวนการยุติธรรมเพื่อเป็นประโยชน์และสร้างความเด่นชัดให้กับงานสังคมสงเคราะห์ในกระบวนการยุติธรรมมากยิ่งขึ้น

การออกแบบงานวิจัย ตั้งแต่สร้างกรอบแนวคิด การเลือกใช้รูปแบบของงานวิจัย การใช้เครื่องมือในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล รวมไปถึงการวิเคราะห์ข้อมูล มีความสำคัญอย่างยิ่งสืบเนื่องไปจนกระทั่งถึงผลการศึกษาที่ได้จากงานวิจัยว่าจะออกมาในรูปแบบใด หากการออกแบบงานวิจัยมีความซ้ำเติม หยุดหนึ่ง ผลการศึกษาที่ได้ออกมานั้นก็จะซ้ำเติมเช่นเดียวกัน เช่น ส่วนใหญ่ออกแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งหมายถึงการหาข้อเท็จจริง ความรู้ เน้นศึกษาปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น ผู้ศึกษาเห็นว่าผลการศึกษาที่ได้นั้นยังคงเป็นเพียงความรู้หรือองค์ความรู้ที่หยุดหนึ่ง เป็นต้น ดังนั้นการออกแบบงานวิจัยในทุก ๆ ขั้นตอน ควรมีความหลากหลายไม่ซ้ำเติมหรือหยุดหนึ่งอยู่กับที่ เพื่อองค์ความรู้ที่มีความกว้างขวางและหลากหลายมากยิ่งขึ้น อีกทั้งผู้วิจัยควรค้นหาสิ่งแปลกใหม่และเข้าถึงกระบวนการการออกแบบงานวิจัยต่าง ๆ ให้มากยิ่งขึ้น แต่ผู้วิจัยจำเป็นต้องคำนึงถึงความสอดคล้องของเรื่องที่ทำการศึกษาไปพร้อม ๆ กันด้วย

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงองค์ความรู้ของงานวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวกับงานสังคมสงเคราะห์ในกระบวนการยุติธรรม ดังนั้น ควรให้ความสำคัญของงานสังคมสงเคราะห์โดยแท้จริง ไม่ว่าจะเป็น ปรัชญา แนวคิดทฤษฎีพื้นฐานทางสังคมสงเคราะห์ กระบวนการทางสังคมสงเคราะห์ วิธีการทางสังคมสงเคราะห์และหลักการทางสังคมสงเคราะห์ เป็นหลักในการทำการวิจัย หมายถึง การบูรณาการระหว่างงานสังคมสงเคราะห์และงานกระบวนการยุติธรรมเข้าด้วยกัน เนื่องด้วยการศึกษาที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเป็นงานสังคมสงเคราะห์ในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งผู้วิจัยจำเป็นที่จะต้องศึกษาปรัชญา แนวคิดทฤษฎีพื้นฐานทางสังคมสงเคราะห์ กระบวนการทางสังคมสงเคราะห์ วิธีการทางสังคมสงเคราะห์และหลักการทางสังคมสงเคราะห์ อย่างละเอียดลึกซึ้ง เพราะงานสังคมสงเคราะห์ไม่ใช่งานที่ให้กับผู้รับบริการเพียงอย่างเดียวเท่านั้น และนักวิจัยเองก็ไม่ควรละเลยระบบงานในกระบวนการยุติธรรมด้วย เพื่อให้งานวิจัยทางสังคมสงเคราะห์ในงานกระบวนการ

ยุติธรรมมีความกระจ่างชัด และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังส่งผลให้งานสังคมสงเคราะห์ในกระบวนการยุติธรรมมีความเป็นวิชาชีพที่ชัดเจนและเป็นที่ยอมรับมากขึ้นด้วย

และในการดำเนินงานการวิจัยตั้งแต่การกำหนดประเด็นปัญหาในการวิจัย การทบทวนวรรณกรรม กรอบแนวคิดในการวิจัย ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง การเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือในการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล ในการสังเคราะห์การวิจัยในครั้งนี้สามารถทำให้ผู้วิจัยทั้งหลายได้ทราบถึงการดำเนินงานที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ส่งผลให้เกิดการพัฒนากระบวนการดำเนินงานวิจัยไปในทิศทางใหม่ ๆ ได้ในอนาคตเพื่อเป็นทางเลือกใหม่ให้กับผู้วิจัยต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยเกี่ยวกับงานสังคมสงเคราะห์ในกระบวนการยุติธรรม

1. การสร้างองค์ความรู้ใหม่ในวิธีการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ในกระบวนการยุติธรรมนั้น ควรสนับสนุนให้ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยในรูปแบบอื่น ๆ อาทิ วิจัยเชิงทดลอง แต่การวิจัยเชิงทดลองนี้ผู้วิจัยจำเป็นต้องมีความระมัดระวังในเรื่องประเด็นด้านจริยธรรม ที่เกี่ยวเนื่องจนถึงโครงสร้างเชิงอำนาจที่ผู้วิจัยจะมีกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในงานสังคมสงเคราะห์ในกระบวนการยุติธรรมที่โครงสร้างเชิงอำนาจมีลักษณะค่อนข้างแข็งตัว อันเนื่องมาจากการที่จะต้องคอยควบคุมผู้กระทำผิดด้วย

2. ควรทำการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสังเคราะห์องค์ความรู้ทางสังคมสงเคราะห์ในกระบวนการยุติธรรม โดยอาจขยายกลุ่มประชากรให้ครอบคลุมในสารนิพนธ์ที่เกี่ยวข้องและขยายคำสำคัญ (Keywords) ให้ครอบคลุมอีกด้วย หรือแม้กระทั่งทำการสังเคราะห์องค์ความรู้ในงานสังคมสงเคราะห์ในกระบวนการยุติธรรมโดยแยกออกเป็นหน่วยงานกระบวนการยุติธรรม

ข้อเสนอแนะคุณสมบัตินักวิจัยที่จะทำการศึกษาค้นคว้าสังเคราะห์งานวิจัย

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ไตร่ตรองทบทวนตนเอง ย้อนไปตั้งแต่เริ่มกระบวนการศึกษา ทำให้ได้ตระหนักรู้ว่า คุณสมบัติของนักวิจัยในการทำการสังเคราะห์องค์ความรู้ นั้น จำเป็นที่จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับศาสตร์ต่าง ๆ ที่จะทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ซึ่งมีความสอดคล้องกับจรรยาบรรณของนักวิจัย (<http://eckku.kku.ac.th/researcher.doc>) ข้อที่ 3 ว่านักวิจัยต้องมีพื้นฐานความรู้ในสาขาวิชาการที่ทำวิจัยอย่างเพียงพอและมีความรู้ความชำนาญหรือมีประสบการณ์

เกี่ยวเนื่องกับเรื่องที่ทำวิจัย เพื่อนำไปสู่งานวิจัยที่มีคุณภาพ และเพื่อป้องกันปัญหาการวิเคราะห์ การตีความ หรือการสรุปที่ผิดพลาด อันอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่องานวิจัยได้ เพราะเนื่องจากการสังเคราะห์งานวิจัยนั้นจำเป็นที่จะต้องทำการวิพากษ์สิ่งที่เกิดขึ้นหรือสิ่งที่พบเจอจากงานวิจัย ดังนั้นหากนักวิจัยขาดองค์ความรู้ทั้งระเบียบวิธีวิจัย และองค์ความรู้ในสิ่งที่นักวิจัยต้องการศึกษา แล้ว ผู้ศึกษาเห็นว่าอาจจะเป็นอุปสรรคต่อการทำการสังเคราะห์องค์ความรู้ได้ ไม่เพียงแต่ จรรยาบรรณข้อที่ 3 ดังกล่าวเท่านั้น แต่นักวิจัยจะต้องพึงระลึกถึงจรรยาบรรณข้ออื่น ๆ ให้มาก เช่นกัน